

Raadsvoorstel

Datum 20 mei 2026

Onderwerp Aanvraag BUIG vangnetuitkering 2025
Versienummer 1

Portefeuillehouder Paul Guldemon

Samenvatting

Gemeenten ontvangen jaarlijks van het Rijk een budget (BUIG) voor de financiering van bijstandsuitkeringen, waaronder de algemene bijstand, IOAW, IOAZ, BBZ en loonkostensubsidie. De hoogte van dit budget wordt ieder jaar voor de gemeente vastgesteld.

In 2025 zijn de uitgaven aan bijstand in Zwolle hoger dan het toegekende budget. Dit heeft geleid tot een tekort van circa € 4,54 miljoen, waar een tekort van € 4,38 miljoen begroot is. Op basis van de landelijke regelgeving kan een deel van dit tekort via de vangnetregeling worden gecompenseerd. Voor Zwolle betekent dit dat er een compensatie van circa € 0,6 miljoen kan worden aangevraagd.

Om hiervoor in aanmerking te komen, moet de gemeente aantonen welke maatregelen zijn getroffen om instroom in de bijstand te beperken en uitstroom te bevorderen. Het college heeft deze maatregelen in kaart gebracht en toegelicht. De gemeenteraad wordt gevraagd in te stemmen met deze verklaring, zodat de aanvraag voor de vangnetuitkering kan worden ingediend.

Financiële gevolgen

Betreft doel 213 Inkomensondersteuning
Begroting wijzigen Nee
Budgetnummer

Bijlagen

Bijlage 1 – Aanvraagformulier Uitgebreid BUIG Vangnetuitkering 2025

Openbaarheid

☒ Openbaar
☐ Geheim

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

In te stemmen met de verklaring van het college dat zij maatregelen heeft getroffen om tot een reductie van het tekort op het BUIG-budget te komen en deze verklaring bij de 'Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet 2025' te ondertekenen.

Datum 20 mei 2026

Inleiding

De gemeente Zwolle heeft een tekort op het BUIG-budget, het budget dat het Rijk beschikbaar stelt voor bijstandsuitkeringen en aanverwante regelingen zoals IOAW, IOAZ, BBZ en loonkostensubsidie. In 2025 heeft de gemeente € 66,9 miljoen ontvangen van het Rijk. Het tekort in 2025 bedroeg € 4,54 miljoen.

Op basis van landelijke regelgeving kan een deel van dit tekort worden gecompenseerd via de vangnetregeling. Met deze aanvraag wordt voor Zwolle een tegemoetkoming van circa € 0,6 miljoen beoogd.

In het verzoek geeft het college een verklaring voor het ontstaan van het tekort en de maatregelen die zij heeft ondernomen om tot de vermindering van het tekort te komen. De verklaring is opgedeeld in drie hoofdstukken, A, B en C. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. De raad bevestigt daarmee dat het college:

- A. Voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort en een analyse van eerder genomen maatregelen;
- B. Voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de getroffen interne en externe maatregelen zijn om het tekort verder te reduceren in 2025 en verder;
- C. Voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen, voor zover door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een vermindering van het tekort.

Deze verklaring is uitgewerkt in de bijlage, waarvoor instemming nodig is van de gemeenteraad.

Met deze instemming bevestigt de raad dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, dat passende maatregelen zijn getroffen en dat deze maatregelen bijdragen aan het beperken van het tekort binnen de mogelijkheden van de gemeente.

De gemeente Zwolle heeft ook in voorgaande jaren te maken gehad met tekorten op het BUIG-budget en voert al langere tijd actief beleid gericht op het beperken van instroom en het bevorderen van uitstroom. Voor het jaar 2025 is een tekort van € 4,38 miljoen begroot.

Kader

Kaderstellende wetten zijn:

- Participatiewet.

Kaderstellende nota's rondom dit onderwerp zijn:

- Coalitieakkoord Samen voor een Waardevolle Toekomst;
- Koers Sociaal Domein 2024-2030;
- Visie op arbeidsmarkt en arbeidsmarktbeleid.

Beoogd effect

Met uw instemming kan de aanvraag voor de vangnetuitkering Participatiewet 2025 worden ingediend bij het Rijk. Hiermee kan Zwolle een deel van het tekort op het BUIG-budget laten compenseren. Dit draagt bij aan het beperken van de financiële druk op de gemeentelijke begroting.

Datum

20 mei 2026

Argumenten

1.1 Met instemming van de gemeenteraad kan de aanvraag voor de vangnetuitkering Participatiewet 2025 tijdig worden ingediend bij het Rijk.

De vangnetregeling vereist dat de gemeenteraad instemt met de verklaring van het college op grond van artikel 10, eerste lid, onderdeel d van Besluit Participatiewet. Zonder deze instemming kan de aanvraag niet vóór 15 augustus 2026 worden ingediend en vervalt de mogelijkheid om aanspraak te maken op een rijksbijdrage.

1.2 De aanvraag maakt het mogelijk om een deel van het BUIG-tekort te laten compenseren, waardoor de financiële druk op de gemeentelijke begroting wordt beperkt.

Het tekort op het BUIG-budget bedraagt circa € 4,54 miljoen. Via de vangnetregeling kan hiervan circa € 0,6 miljoen worden gecompenseerd, wat direct bijdraagt aan het beperken van de lasten voor de gemeente.

1.3 Het college voldoet met deze aanvraag aan de landelijke voorwaarden door inzicht te geven in de oorzaken van het tekort en de getroffen maatregelen om dit te verminderen.

In de aanvraag is onderbouwd welke factoren hebben geleid tot het tekort en welke maatregelen zijn getroffen op het gebied van instroombeperking, uitstroombestrijding en verbetering van de uitvoering. Hiermee wordt voldaan aan de eisen van de regeling.

1.4 Door de verlaging van de eigen risicodrempel van 7,5% naar 5% komt Zwolle in 2025 in aanmerking voor de vangnetregeling.

Het tekort valt binnen de voorwaarden van de regeling, terwijl dit bij eerdere, hogere drempels niet het geval was. Tegelijkertijd laat de dalende trend in het tekort zien dat Zwolle al een effectieve lijn heeft ingezet om het tekort verder te beperken.

1.5 Dalende trend in het tekort laat zien dat Zwolle al een effectieve lijn heeft ingezet om het tekort verder te beperken.

Het college adviseert de gemeenteraad in te stemmen met de voorgestelde aanpak. Het BUIG-tekort van 6,8% in 2025 is structureel van aard en kent heldere oorzaken. Door een onvolledig landelijk verdeelmodel wordt Zwolle als centrumgemeente onderbedeeld op complexe stedelijke kenmerken. Daarnaast kent Zwolle een achterblijvende uitstroom uit de bijstand door een specifieke populatieopbouw (waaronder statushouders en instroom vanuit Wajong/WSW). Om het budgettaire macro-effect te keren, moet Zwolle structureel beter presteren dan het landelijk gemiddelde. Hiertoe is een samenhangend pakket maatregelen ingezet. Er wordt gestuurd op intensievere ketensamenwerking, scherpere casusregie (zoals Project 150), actiever in beeld brengen van parttime werkenden, inzet op voorliggende voorzieningen en specifieke leertrajecten voor doelgroepen. Dit integrale pakket beoogt de instroom te beperken, de uitstroom te verhogen en de gemiddelde uitkeringsduur te verkorten. Dit leidt tot een structurele reductie van het BUIG-tekort, waarbij grip en tijdige bijsturing worden geborgd via de reguliere P&C-cyclus en voortgangsrapportages. De raad krijgt hiermee een transparante basis voor instemming; voor verdieping wordt verwezen naar de volledige verklaring (onderdelen A t/m C).

Datum 20 mei 2026

Alternatieve mogelijkheden

Er zijn geen andere mogelijkheden om een deel van het tekort op de uitgaven van de bijstand gecompenseerd te krijgen; hiertoe is speciaal de BUIG Vangnetuitkering gecreëerd.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Financiën

Met het verzoek BUIG Vangnetuitkering 2025 maakt de gemeente Zwolle aanspraak op een tegemoetkoming van € 0,6 miljoen. Indien de BUIG Vangnetuitkering wordt toegekend blijft er een tekort van € 3,96 miljoen dat ten laste komt van de eigen begroting van de gemeente Zwolle. Dit is lager dan het tekort van € 4,38 miljoen dat begroot is.

Financieel resultaat 2025

- Totale uitgaven (lasten): € 71,46 miljoen
- Rijksbijdrage (baten): € 66,92 miljoen
- Tekort: € 4,54 miljoen
- Vangnetuitkering € 0,6 miljoen
- Tekortpercentage: 6,8%
- Ten laste van eigen begroting: € 3,94 miljoen

Risico's

1.1 De aanvraag voor de vangnetuitkering kan worden afgewezen.

De aanvraag wordt beoordeeld door de onafhankelijke Toetsingscommissie. Indien de analyse of de onderbouwing van de maatregelen als onvoldoende wordt beoordeeld, kan dit leiden tot een afwijzing van de gevraagde bijdrage. Echter, door vaste format te gebruiken van de Toetsingscommissie en de raad in onze aanvraag mee te nemen wordt voornoemd risico beperkt.

Vervolg

Na instemming en ondertekening van de bijlage 'Aanvraagformulier Uitgebreid BUIG Vangnetuitkering 2025' zal de aanvraag ingediend worden bij de onafhankelijke Toetsingscommissie Vangnet Participatiewet. De aanvraag dient uiterlijk vóór 15 augustus 2026 te zijn ingediend.

Openbaarheid

Dit raadsvoorstel en alle bijlagen zijn openbaar.

voorstel

Zwolle

Datum 20 mei 2026

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer